

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Lilija Jurgīte

*Latviešu valoda funkcionālā aspektā
Skolēna rokasgrāmata*

ETNOLINGVISTISKAIS ASPEKTS
INDOEIROPIEŠI UN INDOEIROPIEŠU VALODAS

4.1. Indoeiropieši un indoeiropiešu valodas

Materiāls izstrādāts

ESF Darbības programmas 2007. - 2013.gadam „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
prioritātes 1.2. „Izglītība un prasmes”
pasākuma 1.2.1. „Profesionālās izglītības un vispārējo prasmju attīstība”
aktivitātes 1.2.1.2. „Vispārējo zināšanu un prasmju uzlabošana”
apakšaktivitātes 1.2.1.1.2. „Profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu
kompetences paaugstināšana”

**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vienošanās Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU reģistrācijas Nr.ESS2009/88) īstenošanai.

Rīga 2011

4.1. INDOEIROPIEŠI UN INDOEIROPIEŠU VALODAS

Atcerieties!

Indoeiropieši ..tautu grupa ar kopīgu pirmvalodu, no kuras izveidojušies vairāki atzari un daudz valodu; par šo tautu sākotnējo dzimteni ir dažādas hipotēzes (Āzija, Dienvideiropa u.c.)

Indoeiropiešu valodas .. pasaules lielākā radniecīgo valodu saime, kurā ietilpst baltu, slāvu, ģermāņu, ķeltu, romāņu, indoirāņu valodas, grieķu, armēņu, albāņu valoda u.c. dzīvās, kā arī mirušās (piem., hetu, tohāru) valodas.

(Baldunčiks, Juris, Pokrotiece, Kornēlija. *Svešvārdu vārdnīca*. Rīga: Jumava, 1999, 303)

1. uzdevums

- **Salīdziniet tekstā doto informāciju par indoeiropiešu senvēsturi ar to, kas atrodama kartē 1. un 3. kartē.**
- **Uzrakstiet savus secinājumus.**

Skat.:

Lightbox galerijā 4.1. *Indoeiropieši* 1.un 3.karti vai

(http://helo.phil-fak.uni-duesseldorf.de/Navigation/Unit_1_5_Language_Families_/Mat_1_5_IE_Map_/body_mat_1_5_ie_map_.html)

Salīdzinot tekstā doto informāciju ar to, kas atrodama kartēs, var secināt, ka

---

---

2. uzdevums

<ul style="list-style-type: none"> <i>Izmantojot kartē atrodamo informāciju, uzrakstiet, kuras Eiropas tautu valodas nepieder indoeiropiešu valodu saimei.</i> <i>Indoeiropiešu valodu saimei nepieder šādas Eiropas valodas:</i> <ol style="list-style-type: none"> _____ _____ _____ _____ _____	Skat.: Lightbox galerijas 4.1. <i>Indoeiropieši</i> 2.karti vai (http://srhabay.wikispaces.com/19+INDO-EUROPEAN+LANGUAGE+FAMILY).
--	---

3. uzdevums

<ul style="list-style-type: none"> <i>Salīdziniet dažādās valodās uzrakstīto teikumu.</i> <i>Atrodiet līdzīgos vārdus tajos. Par ko liecina šī līdzība?</i>	<p>Latviski: Dievs deva zobus, Dievs dos maizi. Latgaliski: Dīvs deve zūbus, Dīvs dūs maizis. Kursiski: Deivs dave zambuș, Deivs dās gaitkas. Žemaitiski: Dievs davė dontės, Dievs dous/dūs/dosė dounas/dūnas/donas.</p> <p>Lietuviski: Dievas davė dantis, Dievas duos duonos. Prūsiski: Dēiws dāns Dantins, Dēiws dās Gēitin. Latīniski: Deus dedit dentes, Deus dabit panem. Sanskritā: Deivah adadhat dātas; Deivah dat dhānas. Krieviski: Bog dal zuby, Bog dast hļeb (Бог дал зубы, Бог даст хлеб).</p> <p>Dāniski: Gud gav tænder, Gud skal give brød. Norvēģiski: Gud gav tenner, Gud skal gi brød. Zviedriski: Gud gav tänder, Gud skall ge bröd.</p> <p>(http://wapedia.mobi/lv/Baltu_valodas)</p>
--	---

Līdzīgais _____

_____

_____

Atšķirīgais _____

_____

_____

Atcerieties!

Sanskrits

Indoeiropiešu valodu saimes valoda (Indijā aptuveni kopš 1. gadu tūkstoša pirms mūsu ēras).

[\(http://www.tezaurs.lv/sv/\)](http://www.tezaurs.lv/sv/)

Sanskrits

Šis vārds sanskritā nozīmē – izveidots līdz pilnībai, izkopts. Indoeiropiešu valodu saimes valoda, literārā un kulta valoda senajā un viduslaiku Indijā. Tajā sarakstīta lielākā daļa senindiešu klasiskās, reliģiskās un zinātniskās literatūras.

(Baldunčiks, Juris, Pokrotiece, Kornēlija.

Svešvārdu vārdnīca.

Rīga: Jumava, 1999, 703)